

De Hollandsche Molen

Welkom op de molen

Een rijker en groter land dankzij molens

RIJKER

Nederland heeft een groot deel van zijn welvaart te danken aan de inzet van molens. Met gebruik van molens werden eeuwenlang talloze producten gemaakt. Zo werd er met molens graan gemalen, hout gezaagd en olie uit zaden geslagen. Ook werden zij ingezet voor het maken van papier en verf en voor het pellen van rijst. Veel molens zijn nog in bedrijf, voor de productie van meel, hout, olie en papier, of voor de waterhuishouding.

GROTER

Molens hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Nederland. De poldermolens hebben ervoor gezorgd dat we droge voeten kregen en hielden. Door het droogmalen van meren en plassen is ons land sinds de 17e eeuw in oppervlakte groter geworden. Vooral in Noord- en Zuid-Holland zijn op deze manier enorme stukken grondgebied toegevoegd. Denk hierbij aan de Beemster, de Schermer en later ook de Haarlemmermeer.

Nederland molenland

Er zijn landen in de wereld waar meer molens staan. Toch is Nederland het molenland bij uitstek, omdat de molen symbolisch is voor onze strijd tegen het water. Poldermolens werden vanaf de 15^e eeuw in het westen en noorden van Nederland gebouwd, toen bleek dat het waterpeil in onze polders niet door natuurlijke lozings gehandhaafd kon blijven. Later werden molens ingezet om binnenmeren droog te malen.

CIJFERS

Er zijn nog ruim 1.200 molens in Nederland. In Zuid-Holland staan de meeste: 228. Utrecht heeft de minste: 35.

TAAL VAN DE WIEKEN

Vroeger hadden de mensen geen telefoon, radio of televisie. Als molenaars een bericht moesten doorgeven, deden ze dat door de wieken in een bepaalde stand te zetten. Tot in de verre omtrek kon iedereen de wieken immers zien. Ook nu nog gebruiken molenaars de wieken om boodschappen door te geven.

Rouwstand

Vreugdestand

Soorten molens

Water- en windmolens

WATERMOLENS

Watermolens maken gebruik van stromend water van beken en riviertjes. Met een rad of een turbine wordt een as in beweging gezet, waardoor werktuigen in de molen worden aangedreven. Ze staan veel in hoger gelegen gebieden met stromend water, dus vooral in Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Er zijn vier soorten watermolens: onderslag-, middenslag-, bovenslagmolen en turbinemolen.

WINDMOLENS

Windmolens worden aangedreven door de wind. Ze kunnen op de wind gezet worden: kruien. De meeste molens zijn zogenaamde bovenkruiers. Bij dit type molen draait alleen de kap met het wiekenkruis bij het kruien. Dit is niet altijd het geval, bij wip- en standerdmolens bijvoorbeeld draait het hele molenhuis. De paltrokmolen is de enige molen die in zijn geheel draait. Door bijvoorbeeld zeilen op de wieken te leggen, wordt extra veel wind gevangen.

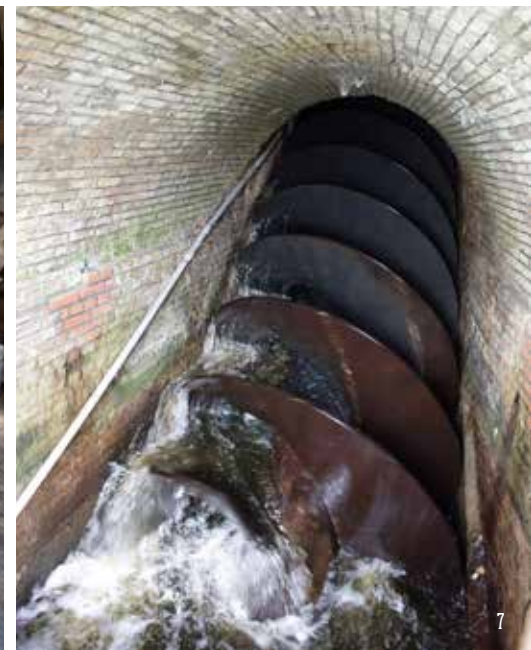

KORENMOLENS

Molens kunnen we ook onderscheiden naar hun functie. De meest voorkomende is de korenmolen. Hier wordt graan tot meel gemalen, dat is de basis van ons brood. Vanaf de 13e eeuw groeide de bevolking en werd de vraag naar graan groter. Daardoor kwamen er meer korenmolens bij. Tot op de dag van vandaag zijn er veel korenmolens die nog in werking zijn. Verder bestaan er onder andere verf-, krijt-, zaag-, olie- en papiermolens.

POLDERMOLENS

Nederland is bijna helemaal vlak en ligt op veel plaatsen lager dan de zee. Grote stukken grond waren daardoor vroeger drassig. Om het land te kunnen bewerken en bewonen moest men de grond droog maken. Daarvoor werden poldermolens gebruikt. Het scheprad of de vijzel van de molen voert het overtollige water omhoog uit de polder in een rivier of kanaal. Zo zijn in de 16e en 17e eeuw ook grote meren drooggemalen, zoals de Beemster en de Schermer.

Molens bekijken en bezoeken

1.200 MOLENS

In Nederland zijn ruim 1.200 molens te bewonderen. De meeste worden door vrijwillige molenaars in werking gesteld. Als de molen voor bezoekers open is, dan hangt de blauwe wimpel uit. Een bezoek aan een molen is de moeite waard: het is leuk en leerzaam. Op molens.nl zijn naast de openingstijden de gegevens over alle Nederlandse molens te vinden.

NATIONALE MOLENDAG

Elk jaar in het tweede weekend van mei is het Nationale Molendag. Veel molens zijn dan open voor het publiek. De molenaars laten de molens draaien en vertellen alles over de techniek, de geschiedenis en het molenaarsvak. Bovendien worden er extra activiteiten, zoals braderieën, molenmarkten, demonstraties brood bakken en tentoonstellingen georganiseerd.

PROVINCIALE EN REGIONALE MOLENDAGEN

Vanaf april tot en met oktober kun je ook veel provinciale, regionale en lokale molen-dagen bezoeken. Kijk hiervoor op molens.nl.

Kinderdijk

In het Zuid-Hollandse dorp Kinderdijk staan 19 authentieke windmolens uit de 18e eeuw. Deze werden gebouwd om voor een goede afwatering in dit laaggelegen gebied te zorgen. De unieke

verzameling molens staat op de werelderfgoedlijst van UNESCO. Je kunt onder andere een bezoek brengen aan de twee museummolens, het bezoekerscentrum en de molenwerkplaats.

Zaanse schans

In de Zaanstreek, het oudste industriegebied van West-Europa, stonden ooit ruim zeshonderd molens. Op de Zaanse Schans zijn allerlei 18e- en 19e-eeuw-

se panden, molens, schuren en huizen uit de Zaanstreek samengebracht. Deze industriemolens zagen hout, en malen olie, specerijen en kleurstoffen.

Word vrijwilliger op een molen!

Voor het behoud van de molens is in de eerste plaats voldoende geld voor restauratie en onderhoud nodig. Maar dat is niet voldoende. Er zijn ook duizenden vrijwilligers nodig die molens laten werken en ze aan bezoekers kunnen laten zien.

Om het vrijwilligersbestand op peil te houden moeten per jaar een paar honderd nieuwe vrijwilligers worden geworven. Het gaat dan in de eerste plaats om molenaars, maar er is ook veel behoefte aan onder andere bestuursleden, molengidsen en mensen die in een winkel meehelpen. Wil je graag op een molen werken? Meld je dan aan bij een van de vele molens en vraag of je daar vrijwilligerswerk kunt doen.

MOLENAAR

Lijkt het je mooi om molenaar te worden? Dan kun je terecht bij Het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Het Gilde verzorgt sinds 1972 de opleiding tot vrijwillig molenaar. Mannen en vrouwen ouder dan 16 jaar kunnen aan de cursus beginnen. Daarin krijg je theorielessen en je gaat in de praktijk onder begeleiding van een instructeur op een molen aan de slag. Aan het einde van de cursus volgt een examen dat wordt afgenomen door De Hollandsche Molen. Nieuwsgierig geworden? Kijk dan op de site van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars
43 jaar actief als opleider van vrijwillige molenaars

vrijwilligemolenaars.nl

De Hollandsche Molen

GEEF OM DE MOLENS VAN NEDERLAND!

Molens waren vroeger erg belangrijk voor Nederland. Helaas zijn er veel afgebroken. Vereniging De Hollandsche Molen zet zich sinds 1923 in om zoveel mogelijk molens in Nederland te behouden.

HOE BEHOUDEN WE MOLENS IN NEDERLAND?

De Hollandsche Molen wil zoveel mogelijk mensen laten genieten van molens. Om de molens die we nog hebben te behouden is van belang ze goed te beschermen.

Als dé molenvereniging van Nederland werken we aan de beleving, bescherming en belangenbehartiging van de wind- en watermolens. Dit doen we onder andere met de jaarlijkse Nationale Molendag en Molenprijs, door advisering op het gebied van restauratie, beheer en behoud.

STEUN ONS

Als je écht om molens geeft, steun dan De Hollandsche Molen! Dit kan bijvoorbeeld door een gift, een lidmaatschap of een periodieke schenking. Je kunt hierover meer lezen op molens.nl.

Wat biedt De Hollandsche Molen?

BLAD MOLENS

In Molens lees je alles over molens: actualiteiten en achtergronden, uittips en wetenswaardigheden. Het is een gevarieerd en aantrekkelijk blad voor alle molensliefhebbers. Bestel een gratis exemplaar via de bon verderop in deze brochure.

FIETSEN LANGS MOLENS

Bij mooi weer is het heerlijk om langs de molens te fietsen. Via molens.nl kun je diverse fietsroutes langs molens downloaden.

WEBSITE MOLENS.NL

Wil je een molen bezoeken? Kijk dan op molens.nl. Via een handig zoekstelsel vind je snel een molen bij jou in de buurt.

WEBWINKEL

In de webwinkel op molens.nl vind je tal van mooie boeken, bouwplaten, wenskaarten, kalenders en andere cadeaus. Met je aankoop steun je de molens van Nederland.

TWITTER EN FACEBOOK

De Hollandsche Molen is ook te vinden op Twitter en Facebook. Kijk zelf eens en volg ons op @m0lens (met een nul) en 'like' ons op De.Hollandsche.Molen.

Geef om de molens van Nederland!

- Ik ontvang graag een gratis proefexemplaar van het blad Molens.**
- Ik word lid van De Hollandsche Molen en ik ontvang vier maal per jaar het blad Molens, met allerlei boeiende informatie over molens in Nederland.**

Ik machtig De Hollandsche Molen het contributiebedrag van € 35,00* jaarlijks af te schrijven.

M.i.v. _____ (datum)

IBAN _____

- Ik word donateur van De Hollandsche Molen.**

Ik machtig De Hollandsche Molen om een bedrag af te schrijven van:

€ _____ per maand / per jaar / eenmalig

M.i.v. _____ (datum)

IBAN _____

Naam _____ m/v

Voorletter(s) _____

Geboortedatum _____

Adres _____

Postcode _____ Woonplaats _____

E-mail _____

Telefoonnummer _____

(Wij gebruiken je gegevens om je per e-mail informatie te sturen over de ontwikkelingen van molens in Nederland)

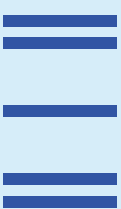
Handtekening _____ Datum _____

* Zie molens.nl voor de prijs van het jeugd- en andere soorten lidmaatschap.

Als je het niet eens bent met de afschrijving, dan heb je 8 weken de tijd om je bank opdracht te geven het bedrag terug te boeken. Je kunt je machtiging altijd intrekken. Ook kun je altijd aangeven dat je geen informatie van ons meer wenst te ontvangen. Dat gaat heel eenvoudig door een e-mail aan dhm@molens.nl te sturen, of een brief aan De Hollandsche Molen, Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam.

De Hollandsche Molen

Postzegel hoeft niet, mag wel

Vereniging De Hollandsche Molen

Antwoordnummer 4524

1000 RA Amsterdam

Algemeen Nut
Beogende Instelling
ANBI

Steun De Hollandsche Molen - Dé molenvereniging van Nederland